

**Miljøkonsekvensrapport
til ansøgning om
§ 16a MILJØGODKENDELSE**

Frifeltvej 40, 6780 Skærbæk

Juni 2023

Datablad

Ansøger og ejer	Morten Meilandt Petersen Frifeltvej 40, 6780 Skærbæk Mobil: 23343595 Mail: meilandtpetersen@hotmail.com
Husdyrbrugets adresse	Frifeltvej 40, 6780 Skærbæk
CVR-nummer	38897810
CHR-nummer	49632
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500007544
Matrikel-nr.	716 m.fl. Brøns Ejerlav, Brøns
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ejer har og driver kun denne ejendom
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter på ejendommen
Ansøgningskema	239.852
Konsulent	Landbrugsrådgivning Syd – CVR. Nr.: 30719131 Rikke Kyhn, Chefkonsulent Planteavl, Natur og Miljø, Cand. Agro. rky@lrs.dk mobil nr. 20245052 Rådhusstræde 2, 6240 Løgumkloster
Ansøgning indsendt	Juni 2023

Forord / læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvens rapport, som beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Frifeltvej 40, 6780 Skærbæk.

Miljøkonsekvensrapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlag for kommunens afgørelse om miljøgodkendes for husdyrbrugets efter Husdyrbrugsloven.

Miljøkonsekvens rapporten dækker alle oplysningskrav efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og tager udgangspunkt i Miljøstyrelsen forslag til skabelon. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen.

Datablad	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume	7
3. Husdyrbruget og det ansøgte	9
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget</i>	9
3.1.1 <i>Opbevaring og Håndtering af husdyrgødning</i>	11
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde</i>	11
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug</i>	11
3.4 <i>Ophør</i>	11
3.5 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed</i>	12
3.6 <i>Generelle afstandskrav</i>	12
3.7 <i>Ammoniakemission</i>	13
3.7.1 <i>Naturpunkter</i>	14
3.8 <i>Lugtemission</i>	16
3.8.1 <i>Kumulation til naboer</i>	17
3.9 <i>Øvrige emissioner og genepåvirkninger</i>	17
3.9.1 <i>Støj</i>	17
3.9.2 <i>Støv</i>	18
3.9.3 <i>Lys</i>	19
3.9.4 <i>Skadedyr</i>	19
3.9.5 <i>Transporter</i>	19
3.9.6 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer</i>	21
3.9.7 <i>Døde dyr</i>	21
3.9.8 <i>Affald</i>	21
3.9.9 <i>Olie- og kemikalier</i>	22
3.9.10 <i>Energiforbrug</i>	22
3.9.11 <i>Vandforbrug</i>	23
3.9.12 <i>Spildevandsafledning</i>	23
3.9.13 <i>BAT-Ammoniakemission</i>	24
3.9.14 <i>Grænseoverskridende virkninger</i>	27
4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne	28
4.1 <i>Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter</i>	28

<i>4.2 Begrænsning af ammoniakemission</i>	29
<i>4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur</i>	29
<i>4.4 Lugtgener for omboende</i>	29
<i>4.5 Støjgener</i>	29
<i>4.6 Støvgener</i>	29
<i>4.7 Lyspåvirkninger</i>	30
<i>4.8 Skadedyr</i>	30
<i>4.9 Transporter</i>	30
<i>4.10 Energi</i>	31
<i>4.11 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen</i>	31
<i>4.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund</i>	31
<i>4.13 Andet om befolkningen og menneskers sundhed</i>	31
<i>4.14 Risici elementer og håndtering</i>	32
<i>4.15 Alternative løsninger</i>	33
5. Konklusion	33

1. Indledning

Husdyrbruget har en VVM-screenings tilladelse fra 23. december 2005.

Ansøgningen omfatter en ændring på husdyrbruget fra malkekøer til besætningen med slagtekalve og ammekøer, og der ændres lidt i eksisterende stalde, samt opføres nye plads til kalvehytter. Dertil ændres vaskeplads til møddingsplads, hvor der opsættes afgrænsningsmur og ved del af plansilo sættes tag over, så den kan anvendes som foderlade.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitser modtaget fra Morten Meilandt Petersen, som indestår for at oplysninger om selve husdyrbruget og det ansøgte er korrekte.

Til udarbejdelse af rapporten er anvendt beregninger fra Husdyrgodkendelse.dk

2. Ikke-teknisk resume

På bedriften beliggende på adressen Frifeltvej 40, 6780 Skærbæk søges om godkendelse af husdyrholdet efter stiplads modellen.

Ejendommen har en tilladelse december 2005, hvor dyrehold blev godkendt til besætning 134 malkekøer og 132 kvier (0-28 mdr.) tung race.

Der udvides med en ny plads til kalvehytter og dertil vil ske ændring i eksisterende kostald, hvor malkecenter fjernes og der etableres senge. Bygning hvori der er ungdyrstald, er i dag kun delvist udnyttet til stald, og vil med udvidelsen blive fuldt udnyttet. Der søges om flexgruppe i de 2 eksisterende bygninger, for at give størst mulig fleksibilitet. Det samlede produktionsareal bliver på 3.414 kvm.

For gødningsopbevaring søges om ændring af vaskeplads til møddingsplads, hvor der opsættes afgrænsningsmure. Afløb herfra går til fortank.

Til opbevaring af foder ønskes en del af plansiloanlæg overdækket med tag, så det bliver til foderlade, og der kan ske opbevaring af kraftfoder heri.

Husdyrbruget ikke er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug. Driften er konventionel.

Bedriften ønskes godkendt efter ny lovgivning med den fleksibilitet det medfører, hvor der stilles vilkår til produktionsareal og gulvtype.

Til ejendommen hører i dag et stuehus, et maskinhus, en foderlade, en ungdyrstald, en kostald, et plansiloanlæg samt en gyllebeholder på 3.850 kbm.

Anlægget er i øvrigt placeret, så afstandskrav til bl.a. byzone, bebyggelser, neboskel, vandløb, søer og fredede områder osv. er overholdt.

Ansøgningen er begrundet i behovet for tilpasning til fremtidige krav, og er erhvervsmæssig nødvendigt for at kunne opretholde en landbrugsbedrift med en forhåbning om fornuftig økonomi og drift.

Oplag af kompost i marken sker i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, med hensyn til placering og overdækning, og der føres journal/logbog.

Produktionen overholder desuden gældende regler for opbevaring, håndtering samt udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støv-, lugt-, og støjbelastning af omgivelserne mv. og tiltag til sikre og forbedring af dette er vurderet således at produktionsanlægget fremadrettet vil kunne overholde dette.

Der er foretaget beregninger i forhold til ammoniakdeposition på nærliggende beskyttede naturområder og skov. Beregningerne viser at udvidelsen ikke har en væsentlig ændring af naturtilstanden i naturområder, og at det overholder lovens krav.

Der er ligeledes foretaget beregninger på særlig følsom udpeget natur (kategori 1 og kategori 2 natur). Der er stor afstand mellem disse områder og bedriften og beregninger viser også at der ingen afsætning er til områderne, så krav her er også overholdt.

Med udgangspunkt i beregninger vurderes det at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet og at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til klima, sikkerhed og sundhed for omgivelser samt for beskyttede arter af planter og dyr.

For det ansøgte er der krav om, at der højst må udledes 3.798,4 kg ammoniak pr. år. BAT-kravet er overholdt for den ansøgte udvidelse. Kravet til emissionen er i lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre, ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet, der er tilgængelige til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. BAT kan være et staldsystem med lav ammoniakfordampning eller en teknik i form af teltoverdækning på en gylletank e.l.

Der er vurderet på alternative placeringer af den nye plads til kalvehytter, og det vurderes at den valgte placering er den bedste set i forhold til ejendommens øvrige staldbygninger og logistikken generelt ved driften osv. på bedriften.

Det vurderes derfor at det beskrevne projekt virkning på miljøet kan anses for acceptable.

Ved eventuelt ophør af driften vil forurenende dele i produktionsanlægget blive fjernet. Herunder tømmes kanaler og beholdere. Rester af foder og øvrige stoffer afhændes evt. til destruktion/bortskaffelse iht. Kommunens affaldsregulativ.

3. Husdyrbruget og det ansøgte

På bedriften beliggende på adressen Frifeltvej 40, 6780 Skærbæk søges om godkendelse til udvidelse og ændring på bedriften, efter ny lov med godkendelse af husdyrholdet og dermed efter stiplads-modellen.

Ejendommen har en tilladelse fra 2005, hvor der er givet tilladelse til 134 malkekøer (tung race) og 132 kvier (0-28 mdr.), daværende svarende til 235,2 Dyreenheder.

Bedriften ønskes nu ændret til at omfatte ammekøer og slagtekalve, og der etableres en ny plads med afløb, hvorpå der kan opstilles kalvehytter til de mindste kalve. I den eksisterende ungdyrstald er der nuværende en del af bygningen der er uudnyttet, så denne vil blive inddraget til stald og der etableres dybstrøelsesboks her.

I kostalden vil der blive etableret senge der hvor der i dag er malkefaciliteter.

Husdyrbruget ikke er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Den nye plads til kalvehytter samt de ændringer der foretages i eksisterende er nødvendig for at sikre en fremtid for bedriften.

Med udvidelsen følger et øget behov for halm/strøelse, til gengæld bliver behovet for ensilage mindre, så del af ensilage plads vil blive anvendt til opbevaring af wrap og halm.

Bedriften ønskes godkendt efter ny lovgivning med den fleksibilitet det medfører, hvor der stilles vilkår til produktionsareal og gulvtype. Der søges derfor med dyretyper – alle kvæg i eksisterende ungdyrstald og kostald.

3.1 Indretning og drift af anlægget

Ejendommens 8 års drift og nudrift beror på tilladelsen fra 2005, hvor der blev godkendt dyrehold på 134 malkekøer (Stor race) og 132 kvier (0-28 mdr.) svarende til 205,4 dyreenheder.

Med denne ansøgning søges om ændring af husdyrbruget fra malkekøer til slagtekalve og ammekøer, og dertil søges om udvidelse da der etableres ny stald til kalve, og der i eksisterende stalde laves om til slagtekalve.

Der søges om fleksibilitet til alle kvæg i staldafsnittene eksisterende ungdyrstald og kostald.

Anlægget består af en række staldbygninger af forskellig alder. Den ældste stald (kostalden) er fra 1997, og den nyeste (ungdyrstalden) er etableret 2006. alle stalde er løbende renoveret.

Til ejendommen hører et stuehus, en lade til foder, et mindre maskinhus, en kostald, en ungdyrstald, en mindre støbt plads med kalvehytter, et plansilo anlæg med 3 køresiloer samt en gyllebeholder på 3.850 kbm.

Kostald

Den eksisterende kostald er fra 1997, men er blevet renoveret i 2006. Denne er indrettet med et foderbord i siden, og med 5 rækker senge i den ene side. I dag er der et malkecenter inden i stalden, og dette vil ved ændring blive fjernet og der indsættes sengepladser osv. i stedet.

Den nuværende stald har et produktionsareal på 880 kvm. (opmålt efter gammel tegning) og i den nye tages ekstra 220 kvm i brug, så det samlede produktionsareal for denne bygning bliver 1100 kvm.

Der er naturlig ventilation med gardin i siderne og overdækket hævet kip.

Ungdyrstald

Denne er opført i 2006. Denne bygning er kun delvist udnyttet til stald, med et gennemgående foderbord i midt, og dertil dybstrøelsesbokse og senge til ungdyr. I forbindelse med udvidelsen bliver resten af bygningen udnyttet, og der etableres nye dybstrøelsesbokse.

Dybstrøelsesarealet i nu-drift er 220 kvm, og sengeafsnitte på 645 kvm. Der etableres ekstra 549 kvm dybstrøelse i ansøgt drift, så produktionsareal med dybstrøelse bliver 769 kvm. Sengearealet i bygningen ændres ikke.

Stalden er med naturlig ventilation.

Plads til Kalvehytter

Ved siden af ungdystalden etableret en plads på 30x45 meter. På pladsen opsættes kalvehytter svarende til 900 kvm produktionsareal.

Der etableres afløb på pladsen, og dette ledes til gyllebeholder.

Tilladelsen søges efter de nugældende regler til produktion på et godkendt produktionsareal samt med lidt fleksibilitet så alle kvæg dyretyper kan indsættes indenfor de forskellige staldtyper i staldanlægget, dog undtagen på produktionsareal med kalvehytte, hvor der kun søges på dyretypen kalve 0-6 mdr.

Der er naturlig ventilation i staldene.

Der søges om anvendelse af et produktionsareal på i alt 3414 kvm, som omfatter et areal med fleksibilitet til alle dyretyper, dog på nær de 900 kvm. til kalve i hytter (0-6 mdr.) Dybstrøelsesareal i anlægget udgør 1669 kvm og senge udgør 1745 kvm.

Produktionsarealet i de enkelte stalde er fremkommet i en kombination af byggetegninger, opmålinger og oplysninger fra ansøger.

3.1.1 Opbevaring og Håndtering af husdyrgødning

Gyllebeholderen er opført i 2006. og da den ligger indenfor 100 meter til vandførende vandløb skal derfor kontrolleres hvert 5 år.

Der muges ud fra dybstrøelsen ca. 4-6 gange årligt – en del af det køres direkte ud eller lægges i markstak. En del af dybstrøelsen leveres til biogas ca. 2 gange årligt. Dybstrøelsen fyldes i containere og transporteres med lastbil. Biogasgyllen spredes i vækstsæsonen direkte på markerne.

Ejendommen har 3 køresiloer med afløb der føres pt. til gyllebeholder.

Spildevand fra husdyrproduktionen udgøres primært af vand fra rengøring af stalde samt fra drikkevandsspild. Spildevandet ledes til gyllebeholder. Der udledes ikke spildevand, der kræver myndighedernes tilladelse.

Der sker ikke ændringer i opbevaringsanlæggene med det ansøgte.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens gældende regler om opbevaringskapacitet dækkes ved dette, eller ved supplerende lejeaftaler på eksterne gyllebeholdere eller ved afsætning til Biogas.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Alle driftsbygninger ligger i en samlet enhed med eksisterende beplantning omkring.

Der etableres ny plads til kalvehytter i tilknytning til eksisterende bygning (ungdyrstald), og øvrig udvidelse af besætning sker indenfor eksisterende nuværende bygningsrammer. Dette betyder for ungdystald, at den resterende del af bygningen der er delvist indrettet til ungdystald, vil blive fuldt udnyttet til stald. I kostalden fjernes malkecenter og der etableres senge og gangarealer, så det passer til eksisterende.

3.3. Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Ejer driver kun denne ejendom og den er ikke teknisk og forureningsmæssigt forbundet med anden ejendom.

3.4 Ophør

Ved ophør af produktion på ejendommen, tømmes produktionsanlæg for dyr og gødning og anlægget vaskes og desinficeres.

Følgende tiltag planlægges ved husdyrbrugets eventuelle ophør:

- Stalde og opbevaringsanlæg tømmes og rengøres. o Husdyrgødningen bortskaffes efter gældende regler.

- Foderbeholdere og anlæg tømmes.
- Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. bortskaffes efter gældende regler.
- Tilsynsmyndigheden orienteres om husdyrbrugets ophør

3.5 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed

Ejendommen Fritfeltvej 40 er beliggende i landzone i Tønder Kommune, ca. 2 km øst fra Brøns. Mod syd ligger Skærbæk og afstanden hertil er ca. 4 km (fugle-flugt-linje).

Ejendommen ligger i et område der er præget af landbrugsarealer, og er åbent og fladt, uden højere bevoksning. Tæt ved ejendommen ligger en mindre klynge af huse og omkring den er enkelte levende hegn og småbiotoper. Syd for Frifeltvej ligger en del rundhøje. Rundhøje er den mest almindelige type gravhøj, der kendes i Danmark, og de findes overalt i landet.

Anlægget er placeret så afstandskravene til bl.a. nabobeboelse, naboskel, vandløb, søer, samlet bebyggelse, byzone, vandforsyningsanlæg, levnedsmiddelvirksomhed overholdes.

Anlægget er beliggende udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer samt kirke- og skovbyggelinjer.

Udvidelsen sker hovedsageligt indenfor eksisterende bygningsmæssige rammer samt i umiddelbar nærhed, hvor der etableres en plads til kalvehytter, og det er ansøgers vurdering at udvidelsen ikke vil have en væsentlig virkning på de landskabelige værdier.

Det er ligeledes ansøgers vurderingen at anlægget ikke påvirker landskabelige værdier eller er i konflikt med kommuneplanen.

3.6 Generelle afstandskrav

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. husdyrbrugslovens kap. 2 (§§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

Tabel 1. Afstande ift. § 6 og 8. Afstandene er målt som nærmeste afstand fra de nærmeste staldanlæg

	Afstand fra Anlægget (driftsbygninger)	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene Vandforsyningsanlæg	55 meter	25 meter

Almene vandforsyningsanlæg	Mere end 50 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer	175 meter	15 meter
Offentlig vej og privat Fællesvej	40 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	Mere end 25 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom	37 meter	15 meter
Naboskel	50 meter	30 meter
Nærmeste nabobeboelse	60 meter	50 meter
Nærmeste byzone/sommerhusområde	2100 meter	50 meter

På ovenstående baggrund vurderes det, at de ansøgte stalde- og husdyrgødningsopbevaringsanlæg, overholder husdyrbrugslovens afstandskrav.

3.7 Ammoniakemission

I Miljøstyrelsens IT-ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk er der lavet beregninger for ammoniak-emissionen på bedriften. Beregningen er lavet på baggrund af gulvtype, dyretype, opbevaringslagre samt evt. miljøteknologi.

Nedenstående figur 1 viser ammoniaktab fra anlægget i ansøgt drift, 8 års drift og nudrift.

Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: **3498,4** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **1470,6** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **1470,6** (kg NH₃-N/år)

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3129,2	369,2	3498,4
Nudrift	1716,2	311,6	2027,8
8 års-drift	1716,2	311,6	2027,8

Figur 1. Beregninger for ammoniak fra anlægget.

I dette afsnit beskrives den samlede ammoniakemission og ammoniakdeposition til naturområder.

Der er foretaget beregninger af ammoniakdepositionen på relevante naturarealer i nærheden af ejendommen jf. nedenstående.

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Sø 2	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,3	0,3	0,6	▼
Sø 1	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,3	0,3	0,7	▼
Kat 2 hede	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
Kat 1	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0	▼
Hede Syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Mose syd	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1	▼
Mose Nord	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,1	0,1	0,2	▼
Overdrev	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,3	0,3	0,8	▼

Ved kategori 1 natur, skal der foretages en vurdering i forhold til kumulationsmodellen jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26. Til hjælp kan kortlaget "kumulation" i husdyrgodkendelse.dk's kort anvendes.

Figur 2. Resultater for beregning af ammoniakdepositionen på relevante naturarealer

3.7.1 Naturpunkter

Kategori 1-natur

Kategori 1-natur er de ammoniakfølsomme naturtyper, der ligger indenfor internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000), og som samtidig indgår i udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område. Naturtyperne fremgår af den kortlægning Naturstyrelsen har foretaget i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Ammoniakdepositionen på kategori 1-naturområder må totalt set maksimalt være 0,7 kg NH₃-N/ha/år fra det ansøgte husdyrbrug (dog 0,4 og 0,2 kg NH₃-N/ha/år, hvis der findes 1 hhv. mere end 1 husdyrbrug i nærheden).

Nærmeste kategori 1 naturområder er en nedbrudt højmosse beliggende ca. 9 km øst for ejendommen, mellem Renbæk og Hønning Plantage.

Afstanden betyder, at der ikke afsættes ikke ammoniak på naturområdet, og der er beregnet til 0,0 kg NH₃ pr. ha pr år, hvilket er under lovgivningens krav om maksimalt 0,7 kg NH₃-N/ha/år fra den samlede produktion på husdyrbruget.

Ammoniakfordampningen fra husdyrbruget overholder alle lovens afskæringskriterier for ammoniakdeposition til kategori 1 natur. Totaldepositionen til det nærmeste kategori 1 naturområde er 0,0 kg NH₃-N/ha/år. Der er ikke indregnet kumulation med andre husdyrbrug i nærheden dels pga. afstanden til naturområdet, så de lovgivningsmæssige krav på maksimal 0,7 er overholdt.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur er nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der ligger uden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Det drejer sig om:

- Højmoser
- Lobeliesøer
- heder der er større end 10 ha, og som er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3
- overdrev der er større en 2,5 ha, og som er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3

Ammoniakdepositionen på kategori 2-naturområder må totalt set maksimalt være 1,0 kg NH₃-N/ha/år.

Nærmeste naturområde under kategori 2 er et hedeområde beliggende ca. 760 km syd for ejendommen.

Ammoniakfordampningen fra husdyrbruget overholder alle lovens afskæringskriterier for ammoniakdeposition til kategori 2 natur. Totaldepositionen til det nærmeste kategori 2 naturområde er 0,1 kg NH₃-N/ha/år. Der er ikke indregnet kumulation med andre husdyrbrug i nærheden dels pga. afstanden til naturområdet, så de lovgivningsmæssige krav på maksimal 1,0 er overholdt.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kategori 3-natur er således, at kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg NH₃-N/ha/år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg NH₃-N/ha/år.

Der er regnet til de 2 nærmeste §3 udpegede søer, samt de nærmeste §3 udpegede arealer og ammoniakfølsom skov. Der er en merbelastning på 0,4 kg N/ha fra anlægget på det nærmeste naturområder (overdrev), denne er dog beregnet til under 1 kg/merbelastningen – når ruhed sættes til blandet natur med lav bevoksning.

3.8 Lugtemission

Enhver husdyrproduktion kan give anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser.

Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra staldene og overflader. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med udmugning af dybstrøelse samt udbringning af samme.

Der sker en stigning i lugten fra nu-drift til ansøgt drift pga. udvidelsen.

Rengøring i og omkring bygningerne, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for, at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer bl.a. at der ikke opstår uhygiejniske forhold, ressourcespild eller punktfurening.

Da der i staldene er naturlig ventilation, bliver luften opblandet og fortyndet inden den falder ned omkring stalden, hvorved lugten formindskes.

Dybstrøelse fra staldene udtages mindst 2-3 gange årligt, hvor det enten køres direkte ud, leveres til biogas eller lægges i markstak.

Fra kalvebokse muges ud ca. 1 gangen månedligt, og dette placeres på møddingsplads som etableres ved den eksisterende vaskeplads. Vaskepladsen vil blive ombygget, så der kommer afgrænsnings mur op på. Afløb ledes nuværende til fortank, så dette ændres ikke.

Lugtemission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtemission er inkluderet i beregningerne.

I ansøgningssystemet er beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra anlægget til forskellige beboelsestyper for at lugtkravene er overholdt. Afstandene er beregnet ved fuld belægning i staldene.

Af Figur 3 fremgår den aktuelle afstand (korrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til hhv. nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Korrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne. Ved korrigeret geneafstand kan staldanlæg være screenet bort som følge af afstand og der kan være korrigeret for vindretning samt lugtreducerende teknologi. Vægtet gennemsnitsafstand er afstanden fra det beregnede lugtcentrum til de forskellige områdetyper. Det fremgår af den sidste kolonne, at genekriteriet er overholdt. Konsekvenszonen for lugt er beregnet til 452 meter. Konsekvenszonen er det område, som identificerer hvilke naboer, der vil kunne blive udsat for lugtpåvirkning af en vis styrke. Disse vil være hørings- og klageberettigede.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt	
 Frifeltvej 37	0	FMK	102,9	102,9	128,3	Ja	▼
 Stationsvej 2	0	NY	258,5	258,5	2097,6	Ja	▼
 Brøns Ejerlav, Brøns	0	NY	390,9	390,9	2198,7	Ja	▼

Konsekvenszone: 416 m

Figur 3 viser beregninger i forhold til lugt til de områder og beboelser, der er lovkrav til.

Lugtberegningerne viser, at lugtgeneafstanden overholdes for såvel nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone. Da alle lugtgeneafstande er overholdt, vurderes det, at der ikke vil opstå væsentlige lugtgener.

3.8.1 Kumulation til naboer

Der er ikke fundet kumulation med øvrige husdyrbrug.

3.9 Øvrige emissioner og genepåvirkninger

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være andre emissioner og genepåvirkninger såsom støj, vibrationer, støv, fluer/skadedyr, lys, transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet.

3.9.1 Støj

Der vil kunne forekomme støj fra dyrene og maskiner der anvendes i driften. Bedriftens driftsbygninger er placeret et stykke væk fra nærmeste nabo, og arbejdet med maskiner vil ske på modsatte side af hvor nabo er lokaliseret. Med ændringen nedlægges malkecenter og dermed minimeres støjniveauet hos nabo.

Modtagelse af dyr sker ca. hver tredje uge og vurderes ikke at være til gene for naboer. Levering til slagteri, sker ca. 1-2 gange månedligt.

Stalde bliver strøet både med minilæsser og manuelt. De fleste stalde er åbne med naturlig ventilation, med gardiner i siden.

Gylle fra kostalden afhentes af Biogas 3 gange i ugen, det tages fra fortank, og biogas leveres det afgasset tilbage, som leveres direkte i gylletank.

Der køres foder og stråfoder ind til dyrene en gang dagligt og dette foregår i dagtimerne.

Levering af kraftfoder sker normalt i dagtimerne, der leveres et læs hver 14 dag. Der er planer om at lave en overdækning af en del af Plansilo, så denne kan anvendes som lade. I denne kan foder så tippes af. I staldene laves store foderkasser/på-slag, som fyldes ca. 1-2 gange ugentligt.

De fleste støjende maskinaktiviteter sker på pladsen ved plansilo og bag staldbygninger, og da det er begrænset antal timer på ugebasis, forventes støj ikke at være et problem udenfor matriklen.

Ud over ovennævnte vil det være begrænset, hvor meget støj, der kommer fra produktionen, og hovedparten vil være i forbindelse med fodring, strøning og håndtering af dyr, samt håndtering gødning.

Vibrationer og lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer.

Umiddelbart forventes det, at miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes. Ansøger vurderer på den baggrund at der ikke er behov for at foretage støjreducerende tiltag

3.9.2 Støv

Der kan dog forekomme støvgener ved fodring, strøning samt ved transport af foder, dyr og gødning til og fra ejendommen.

Aflæsning af foder og korn foregår primært i lukkede systemer, hvilket reducerer støvgenerne.

Ved håndtering af halm kan der forekomme støv når man strører. Halm anvendes som foder og som strømateriale til tørt leje hos kalvene. Ved bjærgning af halmen gøres en indsats for at kvalitet er god så støv mindske, når der strøes ved kalvene.

Med ændring i besætningen, sker der også ændring i hvad der leveres af foder udefra, så antal transporter forbundet hermed forventes ikke øget. Der laves ligeledes en mindre andel af ensilage, der skal dog laves mere stråfoder og halm til strøelse. Wrap osv. forventes opbevaret i plansiloanlægget.

Der vil dog kunne forekomme støvgener i tørre perioder ved kørsel på grusveje ved og omkring ejendommen. Kørsel på vejen er især koncentreret i de perioder, hvor der bliver kørt grovfoder og halm ind.

I den daglige drift forventes ikke støvgener udenfor ejendommen, dog forventes mindre antal transporter ved fremtidig drift pga. ændring fra mælkeproduktion til slagtekalveproduktion.

3.9.3 Lys

Der tændes lys i stalde og driftsbygninger ved behov, dvs. når der føres tilsyn med dyrene samt ved behov under strøning og fodring.

Udenfor bygningen er der enkelte steder lys/lamper på facader. Disse anvendes dog kun som orienteringslys og er ikke placeret så de skal være til gene for omkring boende.

Det vurderes at der ikke vil være væsentlige lysgener fra det ansøgte og det vurderes at de ikke vil påvirke de nære omgivelser.

3.9.4 Skadedyr

På ejendommen foretages en generel bekæmpelse af skadedyr, og som minimum skadedyrsforebyggelse og bekæmpelse efter statens og kommunens retningslinier.

God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer. Da alle stalde er forholdsvis åbne, med naturligventilation og dermed har et stort luftskifte, gøres en særlig indsats med bekæmpelse af fluelarver, idet bekæmpelse med aerosoler på voksne fluer stort set er umuligt.

Ansøger gør brug af den kommunale ordning i forbindelse med rottebekæmpelse, så de tilkaldes ved behov.

Dertil tilstræbes at der på bedriften holdes rent og ryddeligt, således at tilhold af skadedyr (rotter osv.) minimeres.

3.9.5 Transporter

Indtil ejendommene er der 3 indkørsler fra Frifeltvej og en fra Ryttervej. Den fra Ryttervej, går indtil Maskinhus og ungdyrstald. Den første fra vest på Frifeltvej fører hovedsageligt indtil privaten, og de 2 øvrige går ind til driftsbygninger.

De væsentligste transportere som er med større maskiner (lastbiler og traktorer) er bl.a. til- og frakørsel af dyr, levering af foder, bjærgning af halm og stråfoder samt udbringning af gødning.

De interne transportere med foder og gødning forestås af ejer selv og foregår hovedsageligt i dagtimer.

Antallet af transportere forventes at falde pga. med ændringen i produktionsanlægget. Antallet fremadrettet vil dog være afhængigt af aktiviteter og hvordan disse planlægges på husdyrbrug.

Transporter med gødning, sker både direkte fra stald og fra gyllebeholder. En del af gødning køres til biogas og leveres som afgasset gylle. Udbringningen er afhængig årstid og afgrøder på markarealernes behov. Dette afstemmes i mark- og gødningsplan der udarbejdes hvert år.

Tunge transporter foregår hovedsageligt i dagtimerne, om end sæsonbetonet natarbejde kan forekomme.

Tabel 2. Transporter til og fra ejendommen

Transport	Før pr år	Efter pr år
Mælk	365	0
Gylle til fra biogas	156	156
Gylle til mark	120	120
Dybstrøelse	3	6
Foder fra foderstof	12	12
Grovfoder og halm	250	200
Brændstof	7	5
Ind/udlevering af dyr	6	24
Døde dyr	5	5
Affald	12	12
Andet	5	5
I alt	941	545

En transport vil omfatte både til- og frakørsel. Intern transport f.eks. i forbindelse med fodring er ikke inkluderet i ovennævnte oversigt. Efter situationen er estimeret tal – vil afhænge af produktionsomfanget.

I betragtning af, at ejendommen ligger i landbrugsområde og at der er gode til- og frakørselsveje fra ejendommen, vurderes belastningen at være rimelig i forhold til de omkringboende.

3.9.6 Reststoffer, affald og naturressourcer

Husdyrbruget er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen og Tønder Kommunes Affaldsregulativ for erhverv. Husdyrbruget oplyser, at reglerne efterleves, således at de fra 1. januar 2023, sortere deres husholdningslignende affald i de samme 10 typer affald som husholdningerne.

3.9.7 Døde dyr

Døde dyr afhentes af DAKA, i henhold til gældende regler

Døde dyr placeres ved indkørsel til ejendom ved Ryttervej. For at opbevaringen sker hygiejnisk, overdækkes med kadaver kap, og lægges ud aftenen før afhentning, som er den efterfølgende dag. Stedet ligger væk fra offentlig vej og er skjult af beplantning og bygninger, så der ikke er direkte syn ind på døde dyr.

Afhentning sker efter behov og med dags varsel.

3.9.8 Affald

Der er på ejendommen containere til erhvervsaffald og der er aftale med Firma om afhentning, og bortskaffelse/genanvendes.

Brændbart affald i form af træ, bindegarn, plastik, papirsække, aftøringspapir og tom rengjort emballage bliver opsamlet i container.

Veterinært affald omfatter medicinrester og medicinsk udstyr i form af brugte skalpeller, sprøjter og kanyler.

Brugte kanyler og sprøjter udgør ikke en generel miljøtrussel, men af arbejdsmæssige årsager (for at undgå skader på medarbejdere, dyr og andre) opbevares de i egnede plastbeholdere. Beholderne bortskaffes gennem kommunal godkendte og anviste ordninger. Forekomsten af medicinrester vil være minimal, idet medicinen normalt vil blive anvendt til behandling. Eventuelle rester bortskaffes via dyrlægen, apoteket eller andre godkendte ordninger.

Serviceeftersyn og olieskift på traktorer og andre selvkørende maskiner sker normalt af faguddannet personale på landbrugsmaskinværksteder, som bortskaffer spildolie og andet i forbindelse med eftersynene. Den årlige mængde af spildolie på ejendommen er derfor begrænset. Opsamles og bortskaffes gennem olieleverandøren eller gennem kommunalt godkendte/anviste ordninger.

Andet kemikalieaffald i form af malingsrester og andre olieholdige produkter samt specialrengøringsmidler til rensning af maskiner vil normalt kun forekomme i begrænsede mængder. Bortskaffes gennem kommunalt godkendte/anviste ordninger.

Lysstofrør, lavenergipærer, batterier afleveres på kommunal modtagestation.

3.9.9 Olie- og kemikalier

Olie opbevares i 20 liters dunk i maskinhus.

Der opbevares kun små mængder, da det meste "afhændes" ved service på traktor/maskiner og skift af olie sker hos mekaniker. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald sker i overensstemmelse med Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Sprøjtemidler opbevares i aflåst rum i laden og heri er ingen afløb.

Det vurderes, at den daglige håndtering af olie, kemikalier samt affald og bortskaffelse af affald fra ejendommen sikre, at der ikke sker en miljøbelastning af jord, grundvand og overfladevand og at omkringboende ikke bliver generet af lugt eller skadedyr fra affald.

3.9.10 Energiforbrug

Husdyrbruget anvender ressourcer i forbindelse med sin produktion, herunder bl.a. el, vand og fossile brændstoffer.

Elforbruget i staldene går primært til belysning og drift af teknisk udstyr (gylleomrører og mælkevarmer).

Øvrigt energiforbrug er brændstof til traktor/maskiner som anvendes i produktionen og til markarbejde.

Staldene er med naturlig ventilation, og der er derfor ikke energiforbrug til dette.

Logistikken i forbindelse med afhentning af foder er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Der er 2 diesellole tanker på ejendommen. Disse rummer hhv. 1200 og 2.500 liter. De er placeret på betongulv i maskinhus og tankene er godkendt.

Tankning af diesel sker på en plads med fast og tæt bund, så der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Energiforbrug forventes at falde med ændring af produktion fra malkebesætning til slagte/kødkvægs besætning, da der ikke længere vil blive anvendt energi på malkeanlæg.

I ansøgt drift anslås det, at elforbruget bliver ca. 130.000 kWh årligt.

Dette er dog også afhængigt af antal dyr der fremadrettet vil være i produktionsanlægget.

Det tilstræbes at der ved udskiftning og opsætning af nye lyskilder, anvendes lyskilder med bedre energimærkning – f.eks. LED lys.

3.9.11 Vandforbrug

Ejendommens vandforbrug er angivet i tabellen herunder.

Tabel 3. Vandforbrug på bedriften

Type	Nu drift (kbm)	Ansøgt drift (kbm)
Drikkevand stalde	6870	Ca. 5580
Vaskevand	450	120
Vaskeplads	50	50
I alt	7370	5750

Husdyrbruget forsynes med vand fra egen boring. Der foretages kontrol måling af vandkvaliteten, der har ikke været anmærkninger.

På ejendommen er der også markvandsboringer, dette vand indgår dog ikke i opgørelse af vandforbrug.

Vandforbrug vil falde da der ændres produktionsform, fra malkende køer til slagtekalve og ammekøer.

Vand anvendes primært til drikkevand til dyrene samt rengøring af inventar. Ved løbende reovering og reparation vil der være fokus på at vælge løsninger der minimerer vandforbruget og vandspild.

Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Vandforbruget registreres, så der kan reageres på unormalt vandforbrug.

3.9.12 Spildevandsafledning

Vand fra rengøring af anlæg og inventar i staldanlægget ledes til gyllesystemet, hvorfor det vurderes, at der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand.

Den nuværende vaskeplads ønskes ændret til møddingsplads, og her er afløb som ledes til fortank. Den nuværende vaskeplads er etableret med tæt bund, og ved ændring til møddingsplads opsættes

afgrænsningsmur, så saft og regnvand fra møddingspladsen ledes til gyllesystem, hvorfor det vurderes, at der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand.

Plansiloerne er etableret med tæt bund. overfladevand fra plansiloerne bliver opsamlet via afløb som ledes til gyllebeholder.

Med afløb fra pladsen vurderes det dermed, at der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand ved håndteringen af restvand fra plansiloerne.

Den nye kalveplads vil blive etableret med fald mod afløb, og afløb kobles til ved fortank for gylle.

Tagvand afledes til eksisterende nedsivningsanlæg, som går videre til dræn/vandløb.

3.9.13 BAT-Ammoniakemission

I lovgivningen er der faste krav til, at husdyrbrug skal anvende den bedst tilgængelige teknik (BAT) til begrænsning af ammoniakudledningen fra produktionen. Husdyrbruget imødekommer dette krav ved at vælge et staldsystem eller en teknologi til reduktion af ammoniakemission, som er blandt de bedst tilgængelige.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, som ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

BAT er defineret i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ og svineproduktion (BREF), i BAT-byggeblade/teknologiblade og via beregninger i ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Det samlede BAT-krav er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 3498,4 kg NH₃-N/år og ammoniakemissionen er på 3498,4 NH₃-N/år. Dermed er det vejledende emissionsniveau overholdt med 0 kg NH₃-N/år, se nedenstående figur:

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3129	369	3498
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3129	369	3498
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT ? i					
	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers Begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens Begrundelse
Rediger	3129				

Figur 3. Samlet BAT-beregning og ammoniakemission.

BAT-beregningen er baseret på følgende forudsætning om eksisterende og renoverede staldafsnit.

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde ? i				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Eksisterende kostald	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Eksisterende kostald	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb ^a	Eksisterende staldafsnit	0,89	0,89
Ungdyrstald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Ungdyrstald	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit	0,89	1,16
Ungdyrstald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Ny plads til kalvehytter	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Figur 4 Forudsætning for BAT-beregning.

Med de valgte staldsystemer er BAT-niveauet opfyldt. Der er dermed truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra det samlede staldanlæg ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Bedriften og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter.

Ejer fokuserer på at forbedre management på ejendommen. En løbende fokusering på god driftsledelse er forudsætningen for en løbende reduktion af produktionens miljøpåvirkning. Det

sikres bl.a. gennem udarbejdelse af foderplaner, hvor der fokuseres på at optimere dyrenes udnyttelse af foderets næringsstoffer.

Den daglige drift tilrettelægges ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved bl.a. at reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene og lager.

Mange af de forhold der gennem godt management vil reducere produktionsmiljømæssige påvirkninger, er samtidig tiltag der er med til at forbedre produktionsøkonomien på ejendommen. Der er derfor et direkte økonomisk incitament til løbende at arbejde og forbedre forhold som giver en mindre miljøpåvirkning fra produktionen.

Ansøger har dermed både et direkte økonomisk incitament og et miljømæssigt incitament til løbende at forbedre ejendommens management.

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket medfører en lavere koncentration af ammoniak og lugt fra husdyrproduktionen. Staldene er indrettet således, at der ikke forekommer luftbevægelser på gylleoverfladen.

Pumpning og håndtering af gylle foregår i lukket system. Pumpning og håndtering af gylle i øvrigt vil normalt foregå indenfor normal arbejdstid.

Ansøger vurderer, at det er BAT at monitorere følgende procesparametre mindst en gang om året:

- Vandforbrug
- Energiforbrug
- Brændstofforbrug
- Foderforbrug
- Gødningsproduktion

Gyllebeholderen er en stabil beholder lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttet imod tæring.

Der foretages beholder kontrol på den hvert 5. år.

En gang årligt tømmes gyllebeholderen i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader. Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderen hvert 5 år bliver kontrolleret, for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Der føres logbog over gyllebeholdere med naturligt flydelag. Vaskepladsen der ændres til møddingsplads, er etableret med fast bund og med afløb til gyllesystem. Der sættes støtte/afgrænsning mur op omkring.

En gang årligt tømmes møddingspladsen, hvorved den visuelt kan kontrolleres for evt. skader.

Det vurderes, at den daglige håndtering og opbevaringen af husdyrgødning i gyllebeholderen og på møddingspladsen ikke vil medføre en miljøbelastning af jord, grundvand og overfladevand og at omkringboende ikke bliver væsentligt generet af lugt eller fluer fra husdyrgødningen.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, så mængden af husdyrgødning er tilpasset afgrødens behov. I planen tages der hensyn til bonitet, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer. Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler og foregår efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Gyllen køres gennem biogas, så der leveres afgasset gylle til ejendommen. Det udbringes med slæbeslager i afgrøderne eller nedfældes forud for etablering af vårsæd og i græs. Der kan forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt husdyrgødning. Omfanget vil afhænge af temperatur, vindforhold og evt. nedbør. Det vurderes, at eftersom gylle udbringes på veletablerede afgrøder med slæbeslanger eller nedfældes, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre ammoniakfordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Dybstrøelsen opbevares på møddingsplads eller i stald, inden det køres i markstak eller direkte ud i mark til direkte nedpløjning. Det er BAT at opbevare husdyrgødning under forhold der sikrer at udledning af ammoniak minimeres. I enkelte tilfælde er der behov for at ligge mødding i markstakke. Den overdækkes efter etablering efter gældende regler. Ansøger har kort over placering. Følgende tiltag er gjort mht. gødningsopbevaring og udbringning på husdyrbruget:

- Udbringning planlægges så der tages hensyn til naboer.
- Udbringning afpasses afgrødernes behov.
- Udbringning undgås på vandmættede, oversvømmede, frossen eller snedækket marker samt skrånende marker med hældning mod vandløb.

3.9.14 Grænseoverskridende virkninger

Det vurderes, at der ingen grænseoverskridende virkninger er fra husdyrbruget, da bedriften ligger et godt stykke oppe i Sønderjylland, og der er over 32 km til den tyske grænse som er den nærmeste grænse. Det vurderes, at der ikke vil være luftbåren forurening eller gener, der vil kunne påvirke nabolande.

4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne

I dette afsnit redegøres for projektets direkte og indirekte virkning for miljø, natur og mennesker. Emissioner fra anlægget vil blive vurderet i forhold til netop den placering produktionen har og der vil blive redegjort for hvilke foranstaltninger, der er påtænkt/truffet valg om for at undgå, forebygge eller begrænse eller om muligt neutralisere de forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.

Konsulenten kan også foreslå egenkontrolvilkår (B7), for at sikre efterlevelse af de foranstaltninger der træffes for at begrænse skadelige virkninger på miljø, natur og menneskers sundhed.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter

Ejendommen Fritveltsvej 40 er beliggende i landzone i Tønder Kommune.

Anlægget er placeret så afstandskravene til bl.a. nabobeboelse, vandløb, søer, naboskel og byzone, vandforsyningsanlæg, levnedsmiddelvirksomhed osv. overholder lovkravene.

Der er ingen lokalplan for området hvor bygninger er placeret.

Anlægget er beliggende udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer samt kirke- og skovbyggelinjer. Langs vejen mod nord er der registreret et beskyttet sten- og jorddige. Og på ejendommens udspretningsarealer ligger flere gravhøje. Syd for er registreret skovbyggelinie.

Udvidelse af bygningsmassen er begrænset til etablering af en plads til kalvehytter, som placeres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger. Dertil er der ønske om at få etableret tag over en del af plansiloanlægget, så den kan anvendes som lade til kraftfoder. Øvrige ændringer sker indenfor eksisterende bygningsmæssige rammer.

Omkring bedriften er der levende hegn, afstand til naboer, nabo skel og øvrige bebyggelser overholdes.

Det vurderes at udvidelsen ikke vil skæmme landskabsoplevelsen, hverken for naboer eller forbi passerende

Ved anvendelse af eksisterende bygninger har dette heller ikke en væsentlig påvirkning af Bilag IV arter.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission

Med den ansøgte produktion overholdes BAT-kravet for ammoniakemission, og det vurderes derfor, at husdyrbruget med den ansøgte produktion ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt i forhold til afgivelsen af ammoniak. Da husdyrproduktionen overholder BAT-kravet som beskrevet ovenfor, vurderes det, at husdyrbruget overholder kravet om anvendelse af den bedst tilgængelige teknik i forhold til begrænsning af ammoniakemissionen.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur

Der er tale om en lille merdeposition til kategori 3 arealerne tæt ved, disse ligger dog under afskæringskriteriet 1 kg/ha, og det vurderes derfor at kategori 3 arealet kan tåle denne merpåvirkning uden at ændre tilstand. Der foreligger ikke meget data om naturarealerne på Danmarks Miljøportal.

Der er undersøgt data for naturområderne på Danmarks Miljøportal mm

4.4 Lugtgener for omboende

Affaldsmængder og ressourceforbrug er proportionalt med produktionsanlæggets størrelse. Affald håndteres efter gældende lovgivning og jf. Tønder Kommunes affaldsdirektiv. Der tages på husdyrbruget hånd om korrekt håndtering af affald og andre risikostoffer, og der er fokus på energirigtige løsninger ved renovering og udskiftning af udstyr. Det vurderes derfor, at affald og ressourceforbrug ikke giver anledning til miljømæssige problemer i anlægget og dets omgivelser samt lugt udenfor ejendommens matrikel.

4.5 Støjgener

Fra anlægget vil der forekomme støj som følge af produktionen på bedriften. Med ændring sker der ændring, da der ikke skal afhentes mælk eller malkes 2 gange dagligt. De væsentlige støjgener vil være fra dyr og maskiner der anvendes i anlægget. Dette er dog begrænset til få timer ugentligt, dertil vil transporter til og fra anlægget blive minimeret.

Nabobeboelser og øvrige bebyggelser/beboelser ligger i god afstand til anlægget.

Der er forsøgt at placere støjkluder, så de ikke har generende effekt, bl.a. er plansilo anlæg placeret bag øvrige bygninger, arbejdet i anlægget foregår i dagtimer, så det forventes ikke at maskinstøj eller andet daglig støj fra anlægget kan være til gene for omkring boende.

4.6 Støvgener

Veje omkring bedriften er grusveje, så i tørre periode kan de give anledning til støvgene. Der forsøges at kørsel foregår hensynsfuld omkring bygningerne, og i den daglige drift anvendes hovedsageligt veje mellem bygninger og pladsen bag ved stalden ved plansiloer.

Staldafsnit med dybstrøelse kan også give anledning til støv. Disse er placeret væk for vejen så støv ikke kan virke generende for omkringboende eller forbi kørende.

Der holder i øvrigt rent og ryddeligt omkring ejendommen.

Det vurderes at ansøger har taget forholdsregler der minimerer støvgener udenfor ejendommen.

4.7 Lyspåvirkninger

Der vil ved den nye plads til kalve evt. blive opsat lyskilde ved hytterne, så besigtigelse af dyrene kan se. Der vil dog ikke blive opsat voldsomme projektører. Og ellers sker ikke udvidelser af bygninger eller ændringer på driftsbygninger der giver anledning til at ændre på lyskilder.

Omkring anlægget er der desuden en del levende hegn, og driftsbygninger ligger et stykke fra naboer og øvrige beboelser, der anvendes hovedsageligt kun lys inde i stalde, og dette er kun tændt ved behov. Der er ingen større glaspartier eller projektører på driftsbygninger der kan virke generede på omgivelser, så det vurderes at ansøger har taget de bedste forholdsregler for at begrænse lyspåvirkninger til omgivelser og omkringboende.

4.8 Skadedyr

Det tilstræbes at der på bedriften holdes rent og ryddeligt, således at tilhold af skadedyr (rotter osv.) minimeres.

For at sikre at der kan produceres gode og rene fødevarer, bliver der strøes frisk halm ved dyrene så gødningsmåtten holdes tør. Der praktiseres generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester, der dermed sikrer at der kun er minimalt med fluer. Der anvendes gift til at begrænse fluer.

Der gøres brug af den kommunale ordning i forbindelse med rottebekæmpelse, så de tilkaldes ved behov.

4.9 Transporter

Adgangsveje til produktionen ligger tæt på offentlig vej.

Tunge transport er minimeret dels bliver der ændret så der ikke hentes mælk, og fremadrettet forsøges at få større mængder af kraftfoder leveret, da det dels kan tippes af i foderlade. Ansøger har også fokus på klimabelastningen i forhold til antal transport til og fra produktionen.

Det vurderes derfor at der er taget hensyn til forhold omkring transport, energi – og ressourceforbrug som også tilgodeser omgivelser.

4.10 Energi

Vi vurderer, ved henvisning til afsnittet i kap 3 om energiforbruget, at energiforbruget er optimeret med de tiltag der er gjort og klimapåvirkningen søges derfor begrænset.

Der gøres en indsats for at lave grovfoder i høj kvalitet, så der opnås en god fodereffektivitet, så klima effekten også reduceres.

4.11 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen

Det vurderes, med henvisning til afsnittet om vandforbrug i kap 3, at ansøger med de oplyste tiltag sørger for at vandforbruget minimeres.

Bedriften ligger i et forholdsvis fladt landskabet, dog med vandløb i nærheden, så derfor beholderkontrol hvert 5. år. Der føres dertil logbog over hændelser og etablering af flydelag.

Disse tiltag sammen med de generelle regler sørger for at minimere risikoen for forurening af vandressourcen.

4.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund

Udbringning af husdyrgødning fra bedriften reguleres af generel lovgivning for udbringning af husdyrgødning. Generelt er markdriften omfattet af regulering mht. næringsstofftilførsel og sædskifte, hvilket har positiv betydning for jordens frugtbarhed og udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet. Det forventes ikke at projektet har negativ indvirkning på luft eller klima.

4.13 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

Husdyrproduktionen på ejendommen overholder alle lovens fastsatte krav i forhold afstandskrav og lugtgener til naboer, hvorfor det ikke forventes at omkringboende bliver væsentligt generet af lugt fra husdyrproduktionen. Støvgener minimeres ved at foderet håndteres i lukkede systemer og ved fornuftig håndtering af halm ved strøning, hvorfor det ikke forventes at omkringboende bliver væsentligt generet af støv fra husdyrproduktionen. De fastsatte grænser for støjgener overholdes dag og nat. Ved hensynsfuld kørsel med transportere og ved kørsel med hovedparten af transporterne indenfor almindelig arbejdstid minimeres støjgenerne, hvorfor det ikke forventes, at omkringboende bliver væsentligt generet af støj fra husdyrproduktionen. Der holdes generelt en god hygiejne i staldene og ved foderopbevaringen, så tiltrækningen af rotter og mus samt

mulighederne for udklækning af fluelarver minimeres, hvorfor det ikke forventes at omkringboende er væsentligt generet af skadedyr fra husdyrbruget.

Bedriften er forsøgt indrettet så der er mindsket smitterisiko, mellem foder og gødning. Dermed menes også at bedriften har taget hensyn til befolkningens sundhed og omtanke på at levere gode og sunde råvarer.

4.14 Risici elementer og håndtering

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan ske i forbindelse med håndtering og opbevaring af husdyrgødning og kemikalier, ved strømsvigt samt udslip af dieselolie.

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Ved brand tilkaldes brandvæsnet. Der er opsat pulverslukkere strategiske steder på ejendommen. Der iværksættes slukningsarbejde i det omfang det er forsvarligt. Dyr forsøges reddet ud.

Strømsvigt

Ved længerevarende strømsvigt vil energiforsyningselskabet blive kontaktet og der kan evt. rekvireres en generator.

Gylleudslip

I tilfælde af mindre gylleudslip vil gyllen samle sig om lækagestedet, i dette tilfælde vil gylle løbe mod det laveste område omkring gyllebeholderen. Herfra kan det suges op og fjernes. Maskinstation vil blive kontaktet og der kan dæmmes op med jord eller lignende. Al om-lastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Om-lastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

En gang årligt tømmes gyllebeholderen, i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader.

Der foretages desuden lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderen hvert 5 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Hvis der opstår uheld med risiko for udslip af gylle eller andre skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab.

Hvis der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

4.15 Alternative løsninger

Da hovedparten af udvidelsen og ændringen sker indenfor bestående bygningsmæssige rammer, er der ikke set på alternative løsninger i forhold til anvendelse af disse bygninger, da dette ikke vil give mening, når der er bygningsmasse der kan anvendes til formålet.

Ved overvejelser om placering af plads til kalvehytter, er der set på logistikken i anlægget, og her giver det mening af anvende pladsen ved siden af ungdyrstalden. Placeres den på den anden side af bygningen vil den ligge uhensigtsmæssigt i forhold til transportvej ud til mark og gyllebeholder.

Udvidelse af dyrehold i eksisterende bygninger vurderes dog at ikke at have en væsentlig negativ effekt på miljøet, den omgivende natur samt sundhed for mennesker.

5. Konklusion

Med de tiltag og forholdsregler der er foretaget og vil blive udført på bedriften som netop er beskrevet i ovenstående, samt når gældende lovgivning overholdes, må det konkluderes at bedriften kan drives uden væsentlig virkning på omgivende miljø.